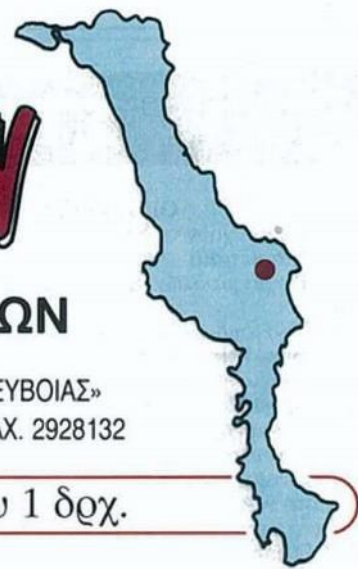


Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ

PORT PAYE HELLAS
ΕΛΛΑΣ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ 138/97 Κ.Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

29/12/98



ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ & ΔΕΝΔΡΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ»
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1977 - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΩΡΩΠΟΥ 70 - ΛΑΜΠΡΙΝΗ 111 46 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2132788 - 2924589 - FAX. 2928132

Ετος 2ο ⇔ Αριθμός Φύλλου 12 ⇔ Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1998 ⇔ Τιμή φύλλου 1 δρχ.

ΘΕΡΜΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Με μεγάλη συγκίνηση βρεθήκαμε στις 21 Νοεμβρίου στο χωριό μας τους Ανδρονιάνους. Ημέρα που γιορτάζε το Καθολικό του χωριού μας, τα Εισόδια της Θεοτόκου. Μετά τις εργασίες ανακαινίσης που άρχισαν από Πάσχα ο ναός μας ήταν και πάλι έτοιμος να μας υποδεχθεί. Την Παρασκευή το βράδυ, παραμονή της εορτής, εψάλλο ο πανηγυρικός εσπερινός στον οποίο εκτός από τον ιερέα του χωριού παπα-Χρήστο συμμετείχε και ο αγαπητός σε όλους μας παπα-Σούλης Δεμερούτης.

Στη Θεία Λειτουργία συλλειτουργήσαν ο ιερέας του χωριού μας παπα-Χρήστος μαζί με τον Πανοσιολογιότατο Αρχιμανδρίτη πατήρ-Θεόφιλο που συμμετείχε κι αυτός στη χαρά και τη συγκίνησή μας. Η εκκλησία ήταν κατάμεστη από τους συγχωριανούς μας. Η σφοδρή κακοκαιρία που έπληξε τις μέρες εκείνες τη χώρα μας εμπόδιζε πολλούς Αθηναίους να παρευρεθούν την ημέρα εκείνη στη γιορτή του χωριού μας.

Με ανάμεικτα συναισθήματα χαράς και θαυμασμού παρακολουθήσαμε όλοι τόσο τον εσπερινό όσο και τη Θεία Λειτουργία. Αισθανθήκαμε κάτι το διαφορετικό κάτι το πρωτόγνωρο.

Το θαύμα είχε γίνει. Η εκκλησία μας άστραψε και λαμποκοπούσε και μαζί με αυτήν κι εμείς.

Με απλά λόγια και με την γλυκύτητα και ευσέβεια που τον διακρίνει ο πατήρ-Θεόφιλος στο κήρυγμά του μας παρουσίασε το νόημα της σημερινής γιορτής. Συγκινητικό

όμως ήταν το τέλος του Θείου Κηρύγματος που θέλησε να παραλληλίσει τα Εισόδια της Θεοτόκου με τα εισόδια τα δικά μας στον ανακαινισμένο ναό μας.

«Εσείς όμως στο χωριό εδώ εορτάζετε μαν άλλη εορτή. Τα εισόδια τα δικά σας πλέον, μέσα σε ένα νέο ναό, σε έναν καθαρότατο ναό, σε έναν όμορφο ναό σε έναν ευπρεπισμένο ναό όπου πολλοί αγωνίσθηκαν για να τον φέρουν στην θέση αυτή, άλλοι χειρωνακτικά και άλλοι οικονομικά.



Η Εκκλησιαστική Επιτροπή: Σταμάτιος Θεοδώρου, Χριστόφορος Λύκος, Γεώργιος Κωνσταντίνου και Νικόλαος Τσομάκας

Σεις με την οικονομική σας ενίσχυση και οι άλλοι, ο Εφημέριος και οι Επίτροποι με τον αγώνα και την αγωνία τους. Και σε όλους προσφέρονται και χρειάζονται συγχαρητήρια. Γιατί θέλοντας κανείς πράγματι βοηθά την ψυχή του να ανατάσσεται ως το Θεό. Εύχομαι ο Θεός να προσφέρει πλούσια τα ελέη του, πλούσια την αγάπη του, πλούσια τα δώρα του σε όλους εκείνους που συντέλεσαν ώστε ο ναός αυτός να γίνει όμορφος. Άλλοι τον ξεκίνησαν, άλλοι τον προχώρησαν, άλλοι θα τον τελειώσουν και ούτω καθ' εξής.

Και πάλι θερμά συγχαρητήρια σε όλους. Εύχομαι ο Θεός να γίνει μόνιμος κάτοικος και σε αυτόν τον ιερό χώρο αλλά προ πάντων στο χώρο που λέγεται άνθρωπος. Να γίνουμε ναοί

του Θεού καθαροί, ώστε και για μας ο Θεός να πει: Θα κατοικήσω και θα περιπατήσω μέσα σε αυτόν τον άνθρωπο ώστε εγώ θα γίνω πατέρας του κι αυτός θα γίνει το παιδί μου».

Μετά τη Θεία λειτουργία όλοι μας περιεργασθήκαμε κάθε σημείο και κάθε γωνία της εκκλησίας θέλοντας έτσι να δείξουμε την επιδοκιμασία μας στο μεγάλο έργο που συντελέστηκε. Φύγαμε ευχαριστημένοι δίνοντας τα συγχαρητήρια μας στον ιερέα και την εκκλησιαστική επιτροπή των οποίων η αγωνία συνεχίζεται.

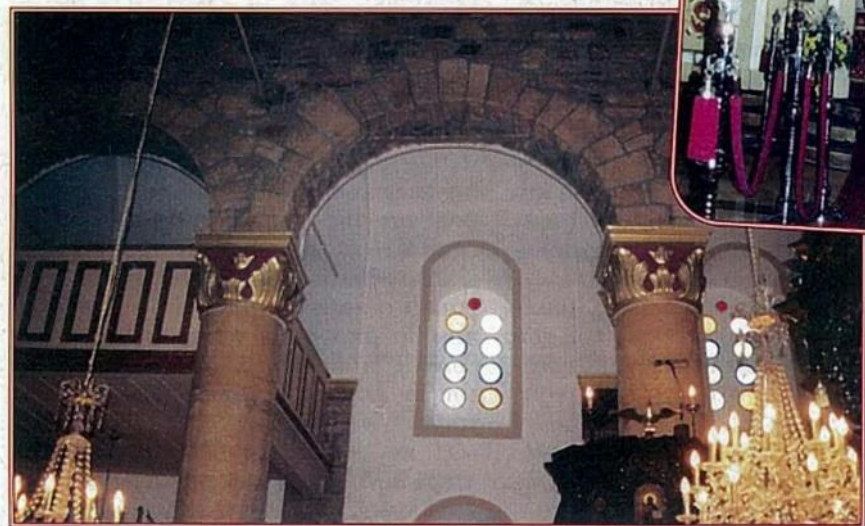
Οι βασικές εργασίες της ανακαινίσης του ναού τελειώσαν ή σχεδόν τελειώσαν, τα χρέη όμως παραμένουν. Τα συγχαρητήρια λοιπόν που όλοι μας δώσαμε στον Ιερέα μας και την εκκλησιαστική επιτροπή ας συνοδευτούν και με μια οικονομική ενίσχυση που είναι απαραίτητη για να πληρωθούν όλοι εκείνοι που εργάσθηκαν μέσα στο ναό με εντατικούς ρυθμούς για να είναι έτοιμος όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ



Επάνω: Αποψη του Τέμπλου με τον ιερέα μας παπα-Χρήστο Φραγκίσκο

Αριστερά: Μερική άποψη του εσωτερικού του ναού



Σας ευχόμαστε ολόψυχα ο καινούργιος χρόνος 1999 να είναι ευτυχισμένος και δημιουργικός

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Την Κυριακή 24 Ιανουαρίου 1999 και ώρα 10.30 π.μ στα γραφεία της ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ «ΚΑΜΠΙΑΝΑ» των υιών Π. ΠΑΝΤΕΛΗ Λεωφόρο Δημοκρατίας 137 14η στάση Αχαρνάι, θα πραγματοποιηθεί η ετήσια Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας με θέματα:

- Εκθεση πεπραγμένων
- Εγκριση απολογισμού 1998
- Εγκριση προϋπολογισμού 1999.

Μετά τη Γενική Συνέλευση θα ακολουθήσει η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας καθώς και μεζές με κρασί. Παρακαλούνται όλα τα μέλη να παρευρεθούν στην Γενική Συνέλευση.



Φωτογραφία από την περυσινή Γενική Συνέλευση

ΚΑΣΤΡΟΒΑΛΑΣ

Η προέλευση της ονομασίας και μια σύντομη ιστορική αναδρομή

Δάσος του Καστροβαλά ακούγεται σήμερα το δάσος που βρίσκεται στα Κοτυλαία και πιάνει την ορεινή περιοχή δυτικά από τις Κοινότητες των Βιτάλων και Ανδρονιάνων.

Άλλοτε ανήκε στο τέως Δήμο Κοτυλαίων και μετά τη διάλυσή του, με το νόμο ΔΝΖ 1912, και τη δημιουργία των κοινοτήτων αποτελέσε ιδιοκτησία των τεσσάρων Κοινοτήτων: Βιτάλου, Ανδρονιάνων, Καλημεριάνων και Πύργου. Είναι ένα από τα λίγα δάση που ανήκει σε κοινότητες. Στο σύνολό τους τα δάση ανήκουν στο κράτος και εκμεταλλεύονται από αυτό.

Η πρόθεσή μας δεν είναι να ασχοληθούμε με το δάσος του Καστροβαλά αλλά, με την προέλευση της ονομασίας του, κυρίως και ολίγα γύρω από την ιστορική διαδρομή της περιοχής μας.

Η αρχή της ιστορίας ξεκινά από την αναίμακτη εισβολή των Φραγκών στην Εύβοια στα 1205. Είναι η αρχή της Φραγκοκρατίας στο νησί μας.

Το χρόνο αυτό η Εύβοια κατελήφθη από τον Λατίνο Βασιλιά της Θεσσαλονίκης Βονιφάτιο τον Μομφερατικό, ο οποίος στην συνέχεια της παραχωρεί ως φέουδο στον Φλαμανδό σταυροφόρο Ζακ ντ' Αβέον.

Τον ίδιο χρόνο η Εύβοια χωρίζεται σε τρεις φεουδαρχικούς κλήρους οι οποίοι παραχωρούνται από τον Βονιφάτιο σε τρεις ευγενείς από την Βερόνα της Ιταλίας, τον Ραβάνο Ντάλε Καρτσέρι το νότιο τμήμα του νησιού, τον Γιβέρτο τον κεντρικό και τον Περγκοράρο το Βόρειο. Η Χαλκίδα (το Νεγρεπόντε όπως την έλεγαν οι Λατίνοι) ορίσθηκε κοινή κτήση και των τριών φεουδαρχών του νησιού. Οι τρεις βαρώνοι έλαβαν την ονομασία τριτημόριοι από το *terzieri-terciers*. Την ίδια εποχή πολλοί ευγενείς σταυροφόροι, συγγενείς και φίλοι των φεουδαρχών της Εύβοιας έρχονται και εγκαθίστανται στις διάφορες περιοχές του νησιού τις οποίες και εκμεταλλεύονται. Εδώ στην περιοχή του τέως δήμου Κοτυλαίων έρχεται ο ιππότης VALOIS (Βαλουά) και αφού διαπίστωσε ότι μπορούσε να την εκμεταλλευτεί επωφελώς εγκαθίσταται σε κάποιο από τους υπάρχοντες τότε συνοικισμούς και προφανώς εις την περιοχή των Καλημεριάνων. Από τότε η περιοχή και η έδρα της παίρνει το όνομά του. Για τους Λατίνους όπως αναφέρεται σε έγγραφα του Βατικανού αυτό το μικρό φέουδο λέγεται «*gnoddam castellum castrum Valla*» για τους ντόπιους όμως που απεχθάνονται τους μεγάλους τίτλους το βαπτίζουν Καστροβαλάς από το «Κάστρο του Βαλουά». Ετσι αυτή η ονομασία, ύστερα από τόσους αιώνες, έφθασε μέχρι τις ημέρες μας. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Π. Μαστροδημήτρης από έ-

παινόμασε μέχρι τις ημέρες μας. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Π. Μαστροδημήτρης από έ-



Γράφει ο Γεώργιος Α. Νάνος

ρευνες που έκανε στα Αρχεία της Βενετίας και του Βατικανού μας βεβαιώνει ότι το φέουδο του Καστροβαλά και ένα δεύτερο φέουδο που βρισκόταν στην περιοχή της Στενής και του Πούρνου είχαν παραχωρηθεί εις την Καθολική εκκλησία και τα έσοδα από την ενοικίαση των κτημάτων τα διέθετε για να ενισχύσει το Λατινικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης στην αρχή, ενώ αργότερα μετά την ανακατάληψη της πόλης από τους Τούρκους το 1470. Είναι ατύχημα το ότι με τη σύντομη πολιορκία της Χαλκίδα (1 μήνα) και την κατάληψή της, καταστράφηκε όλο το αρχαιακό υλικό το οποίο είχε συσσωρευτεί κατά τη διάρκεια της Ενετοκρατίας στην Εύβοια. Όταν οι Τούρκοι στις 11 Ιουλίου 1470 μπήκαν στην Πόλη της Χαλκίδας επιδόθηκαν με πρωτοφανή αγριότητα σε ανηλεή σφαγή των κατοίκων Ενετών και Ελλήνων. Στη συνέχεια οι Τούρκοι κατέλαβαν όλη την Εύβοια και προχώρησαν στην εγκατάσταση των αρχών. Ευτυχώς έχουν διασωθεί από την πρώτη περίοδο της Τουρκοκρατίας τρία κατάστιχα απογραφών. Το πρώτο έγινε το 1474 (τέσσερα χρόνια από την άλωση της Χαλκίδας) το δεύτερο το 1506 και το

τρίτο το 1521.

Από αυτά μαθαίνουμε ότι στην απογραφή του 1474 ο Καστροβαλάς (κατά τους Τούρκους Καστέλα Βάλα) είχε 159 σπίτια (οικογένειες) και 13 χήρες και το 1521 είχε 381 σπίτια, 37 χήρες και 32 άγαμους.

Εκπληξη μας προξενεί η ξεχωριστή απογραφή των χηρών και των αγάμων.

Προφανώς είχαν κάποια διαφορετική μεταχείριση στη φορολογία. Πρέπει να τονίσουμε στο σημείο αυτό ότι η περιοχή στο σύνολό της εξακολουθεί να θεωρείται και από τους Τούρκους σαν φέουδο ή μεγάλο τοιφλίκι γι' αυτό και οι συνοικισμοί - τα χωριά δηλαδή - που την αποτελούν, δεν αναφέρονται καθόλου.

Αυτό το καθεστώς κράτησε μέχρι την απελευθέρωση της Εύβοιας και την αποχώρηση των Τούρκων το 1833. Ο Γουναρόπουλος στην «Ιστορία της Εύβοιας» αναφέρει ότι από την πώληση των κτημάτων του Καστροβαλά, οι Τούρκοι με την αναχώρησή τους, εισέπραξαν 28.000 λίρες. Δυστυχώς η έρευνά μας μέσα στα Γενικά Αρχεία του κράτους, πάνω σε αυτό το θέμα, δεν ήταν ευνοϊκή μέχρι τώρα. Ο Καστροβαλάς φυσικά αναφέρεται σε ορισμένα έγγραφα στα πρώτα μεταπελευθερωτικά χρόνια. Κατά τη σύσταση του Δήμου Κοτυλαίων το 1835 και με έδρα τις Κονιότερες διαμαρτύρονται οι δημότες του Καστροβαλά και αρνούνται να εγγραφούν στους δημοτικούς Καταλόγους ζητούν με αναφορά τους τη μεταφορά της έδρας στους Καλημεριάνους.

Υστερα από αυτές τις διαμαρτυρίες και τις ενέργειες με την αποστολή δύο δημοτών εις την Γραμματεία Εσωτερικών στην Αθήνα, και την ευνοϊκή αναφορά του επάρχου προς τη Νομαρχία απεφασίσθη ο χωρισμός του Δήμου σε δύο:

- 1) Ο Δήμος Κονιστριών με έδρα την Κονιόστρα
- 2) Ο Δήμος Κοτυλαίων με έδρα τους Καλημεριάνους.

Διασώζεται το έγγραφο του επάρχου Καρυστίας το οποίο έστειλε στη Νομαρχία Εύβοιας στις 14 Μαΐου 1836 από την Κύμη. Το υπογράφει εν απουσία του επάρχου ο βοηθός του Α. Αβαντινός.

Προτείνει το διαχωρισμό του Δήμου λόγω μεγάλης αποστάσεως πολλών χωριών από την έδρα του Δήμου. Επίσης αναφέρει τη μεγάλη δυσκολία που θα συναντήσουν οι

μαθητές για τη μετάβασή τους στο σχολείο το οποίο σύμφωνα με το νόμο πρέπει να ιδρυθεί στην έδρα του Δήμου.

Την αναφορά του την συνοδεύει με μίαν κατάσταση στην οποία αναγράφονται με κάθε λεπτομέρεια τα χωριά που θα περιλαμβάνει κάθε Δήμος, την απόστασή τους από τις έδρες των Δήμων σε λεπτά, και τις οικογένειες που έχει κάθε χωριό.

10 Δήμος Κοτυλαίων: έδρα οι Καλημεριάνοι (90) οικογένειες, Γραμματικιάνοι (27) Κολιάνοι (9), Μαλειτιάνοι (30), Καρασαλιάνοι (15), Τραγιάνοι (12), Βίταλον (12), Χαροκόπου (5), Ανδρονιάνοι (40), Καλιανού (3), Πύργος (40), Κάδι (48), Κακολύρι (29) συνολο (360) οικογένειες.

Στη στήλη των παρατηρήσεων αναγράφεται ότι, «σχέσεις εμπορικές απαιτούν την ένωση όλων των χωριών τούτων εις τον Δήμο Κοτυλαίων» και συγχρόνως χαρακτηρίζει όλα τα χωριά «Κοινότης Καστροβαλά» ονομασία της περιοχής που είχε επικρατήσει από τη Φραγκοκρατία και την Τουρκοκρατία όλους αυτούς τους αιώνες. Με την πάροδο των χρόνων μετά την απελευθέρωση όλης της Εύβοιας από τους Τούρκους, επιβάλλεται στην περιοχή σιγά - σιγά η ονομασία του Δήμου - Κοτυλαίων - ενώ η, του Καστροβαλά εξασθενεί και εγκαταλείπεται και παραμένει μόνο η του δάσους ονομασία και αυτή μόνο εις τα επίσημα έγγραφα όταν πρόκειται για την εκμετάλλευση του είτε για ενοικίαση της Βοσκή ή για την υλοτομία του. Σήμερα μάλιστα πολύς κόσμος αγνοεί και την ύπαρξή του, εκτός εκείνων που τους απασχολούν τα κοινοτικά πράγματα είναι μεγάλο ατύχημα για την ιστορία αυτής της περιοχής - του τέως Δήμου Κοτυλαίων - η απώλεια όλου του αρχαιακού υλικού του Δήμου, από της ίδρυσής του μέχρι και την διάλυσή του το 1912, με την δημιουργία των τεσσάρων Κοινοτήτων. Μια ιστορία 80 περίπου ετών έχει χαθεί γιατί δεν ενδιαφέρθηκε κανένας αρμόδιος δήμαρχος ή Κοινοτάρχης για τη διαφύλαξή του. - Έγγραφα τα ανωτέρω κατά το Νοέμβριο '98

Πηγές: Η Φραγκοκρατία του Ουίλιαμ Μίλλερ, Γενικά Αρχεία του κράτους, Αρχείων Ευβοϊκών Μελετών, Ιστορία του Ελλ. Έθνους του Κων. Παπαρηγόπουλου, Ιστορία του Ελλην. Έθνους της Εκδοτικής Αθηνών.

Παλιές φωτογραφίες



Αγαπητέ μου πρόεδρε

Προς το Δ.Σ του Συλλόγου μας

Βλέπω τις σημερινές φωτογραφίες από τις εκδηλώσεις των εθνικών μας εορτών μπροστά στο ηρώο.

Λίγα άτομα «τρεις και ο κούκος που λέμε» Ας αναλογιστούμε το κακό που κάναμε στο σχολείο μας και στους εαυτούς μας. Όσο μπορούμε και σήμερα να ζωντανέψουμε εν μέρει

αυτές τις ωραίες στιγμές. Σας στέλνω προς δημοσίευση δύο φωτογραφίες από τις τότε εθνικές εκδηλώσεις και τις κοινωνικές σχέσεις εκπαιδευτικών.

ΝΙΚΟΣ ΚΩΤΣΗΣ
ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ



ΚΑΛΑΝΤΑ

Ενα ελληνικό έθιμο που αργοσβήνει

- Να τα πούμε;
- Μας τα είπαν άλλοι...

Αυτή, ίσως την απάντηση δίνουμε στους πιτσιρικούς που στέκονται μπροστά μας, στην πόρτα μας την Παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς αλλά και των Θεοφανείων για να μας πουν τα κάλαντα, αν και - κακά τα ψέματα - όλο και λιγότερα παιδιά λένε τα κάλαντα την ημέρα των Θεοφανείων.

Δεν ήταν, όμως, πάντα έτσι. Όπως δεν ήμασταν πάντα ξένοι στην ίδια πόλη, στην ίδια γειτονιά, στην ίδια πολυκατοικία.

Η αποξένωση και ο κυνισμός της σύγχρονης κοινωνίας μας έκαναν σχεδόν αδιάφορους απέναντι σ' ένα έθιμο που επαληθεύει την ιστορική συνέχεια και, αν όχι απαραίτητα τη θρησκευτικότητα, πάντως την ίδια την ελπίδα.

Όλο και λιγότεροι γονείς μαθαίνουν στα παιδιά τους τα κάλαντα, από έναν κακώς εννοούμενο «καθωσπρεπισμό». Εκείνη η εικόνα των παιδιών με τα τρίγωνα στο χέρι, που έτρεχαν να πουν τα κάλαντα και να γεμίσουν τα καλάθια τους με καρπούς από την ετήσια σοδειά ή με γλυκά, ανήκει πια στο παρελθόν.

Στα σημερινά παιδιά δε λείπει το χαρτζιλίκι και η τηλεόραση καλύπτει την πιθανή επιθυμία τους για τη συνέχιση του εθίμου. Από την άλλη πλευρά είναι και η εμπνευσματοποίηση, που γίνεται στα κάλαντα. Δυστυχώς, ακολούθησαν κι αυτά το νόμο του «κερδώου Ερμή».

Το τρίγωνο, αυτό το γρα-

φικό μουσικό όργανο της απλής υπόκρουσης, καλύφθηκε από τα κασετόφωνα.

Η κασέτα αντικαθιστά το ζωντανό μουσικό μέλος και ο κάτοχός της, ακούραστα(!), αναλαμβάνει την είσπραξη, χωρίς να έχει κάνει και ιδιαίτερο κόπο για να μάθει τους στίχους. Αλλωστε ποιος έχει πια την υπομονή να ακούσει τα μακροσκελή κάλαντα από την αρχή ως το τέλος!

Κι όμως αυτό στο παρελθόν ήταν ανεπίτρεπτο. Οι παλιές γενιές φρόντισαν να μαθαίνουν στα παιδιά τους τη μουσική και τα λόγια των χριστουγεννιάτικων τραγουδιών. Το κοινό πρόσεχε και διόρθωνε.

Η ετυμολογία της λέξης «κάλαντα» προέρχεται από το calendarium, το ημερολόγιο των Ρωμαίων. Αυτοί, κάθε πρώτη του μηνός υποδέχονταν το μήνα με τραγούδια, με χαρές. Στη συνέχεια, παρέλαβαν το έθιμο οι Βυζαντινοί, αλλά με τον καιρό το περιόρισαν κάθε πρώτη του νέου χρόνου. Η ονομασία των καλενδών μπορεί να προέρχεται από τη Ρώμη, το έθιμο όμως είναι ελληνικής προέλευσης.

Σήμερα, κάθε περιοχή της Ελλάδας, τόσο της ηπει-

ρωτικής όσο και της νησιωτικής, παρουσιάζει τη δική της παραλλαγή στα κάλα-



να, δημιουργώντας έτσι, μια ποικιλία που είναι στα αλήθεια εντυπωσιακή.

Η φθορά του εθίμου που αφορά τα κάλαντα, δικαιολογείται αφού η κοινωνική ζωή των Ελλήνων δεν είναι πια η ίδια και αφού διασκέδασή τους αποτελεί το μπαρ και η τηλεόραση.

Είναι άλλες οι αξίες μας σήμερα και άλλη η δομή της ζωής μας.

Πριν, λοιπόν, κλείσετε ορμητικά την πόρτα σας στους μικρούς καλαντιστές, σκεφτείτε πως τα κάλαντα είναι ένα έθιμο που αξίζει να συνεχιστεί.

Βάσια Λιβιτσάνου - Υδραίου

ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΕΝΔΡΟ

Στα πλαίσια του εορτασμού των Χριστουγέννων συνηθίζουμε να στολίζουμε δένδρα, συνηθώς έλατα, έθιμο το οποίο προέρχεται από τη δυτική Γερμανία. Οι Γερμανοί συνηθίζουν να στήνουν «το δένδρο του Παραδείσου» στα σπίτια τους στις 24 Δεκεμβρίου εορτή του Αδάμ και της Εύας, διακοσμημένο με μήλα, το οποίο συμβόλιζε τον κήπο της Εδέμ. Αρχικά κρεμούσαν πάνω μπισκότα που συμβόλιζαν την όστια, που είναι το Χριστιανικό σύμβολο της σωτηρίας. Στο ίδιο δωμάτιο δίπλα από το δένδρο στήματιζαν, κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, μια ξύλινη πυραμίδα με ράφια πάνω στην οποία τοποθετούσαν κεριά, κλαδιά, άλλα αντικείμενα και ένα αστέρι. Σιγά - σιγά η ξύλινη πυραμίδα και το δένδρο συγχωνεύθηκαν κι έτσι προήλθε το δένδρο των Χριστουγεννιάτικου δένδρου πολύ γρήγορα επεκτάθηκε σε όλο τον κόσμο, η διακόσμηση του οποίου ποικίλει από μέρος σε μέρος.

ΚΑΛΙΚΑΤΖΑΡΟΙ

Λαϊκά δαιμόνια που σύμφωνα με τις νεοελληνικές δοξασίες εμφανίζονται κάθε Χριστούγεννα. Η παράδοση λέει ότι έρχονται από τα έγκατα της γης όπου όλο το χρόνο πολεμούν να κόψουν το δένδρο που βαστάει τη γη, όταν όμως πλησιάζει η στιγμή να το κόψουν τελειώς γεννιέται ο Χριστός και το δένδρο ξαναγεννιέται.

Τότε οι Καλικάτζαροι ανεβαίνουν στη γη και «πειράζουν» τους ανθρώπους. Η παραμονή τους στη γη διαρκεί 12 μέρες από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι την παραμονή των Φώτων που ρίχνουν το Σταυρό και οι καλικάτζαροι εξαφανίζονται. Παριστάνονται με ποικίλες μορφές: ψηλοί, με ένα μάτι, μονοπόδαροι και άλλες μορφές αλλά πάντα κουτοί. Τις νύχτες μπαίνουν από τις καμινάδες στα σπίτια και τρώνε τα φαγητά από τα κελάρια και στη συνέχεια αφού χορτάσουν το ρίχνουν στο χορό.

Η παράδοση αναφέρει ότι οι άνθρωποι εκμεταλλευόμενοι την κουταμάρα τους κρεμούσαν στην εξώπορτα ένα κόσκινο ώστε μέχρι να μετρήσουν τις τρύπες που είχε το κόσκινο ερχόταν το πρωί, που έτρεχαν να κρυφθούν. Το αποτελεσματικότερο όμως μέτρο για να κρατηθούν μακριά από το σπίτι οι καλικάτζαροι ήταν η φωτιά.

Ετσι άναβαν το τζάκι, και έμενε αναμμένο όλο το Δωδεκαήμερο. Ο Νίκος Πολίτης ερμηνεύοντας τις δοξασίες περί καλικατζάρων υποστήριξε ότι αποτελούσαν απήχηση του φόβου που είχαν οι άνθρωποι από τους μεταμφιεσμένους ανθρώπους κατά την περίοδο του Δωδεκαημέρου (Παλιό έθιμο που σήμερα δεν υπάρχει).

ΝΥΧΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ

Την Αγία νύχτα τη Χριστουγεννιάτικη λυγούν τα πόδια και προσκυνούν γονατιστά τη φάτνη τους τα άδοξα βόδια.
Και ο ζευγολάτης ξάγρυπνος θωρώντας τα σταυροκοπιέται και λέει με πίστη από της ψυχής τα απόβαθα, Χριστός γεννιέται!
Την Αγία νύχτα τη Χριστουγεννιάτικη κάποιιοι ποιμένες ξυπνούν από φωνές ύμνων μεσούρανες στη γη στολιμένες.
Κι ακούγοντας τα Ωσανά από αγγέλων στόματα στο σκόρπιο αέρα, τα διαλαλούν σε χειμαδιά λιοφώτιστα με τη φλογέρα.
Την Αγία νύχτα τη Χριστουγεννιάτικη ποιος δεν την ξέρει; των μάγων κάθε χρόνο τα μεσάνυχτα λάμπει το αστέρι.
Κι όποιος το βρει μέσα στα άλλα αστέρια ανάμεσα και δεν το χάσει σε μια άλλη Βηθλεέμ ακολουθώντας το μπορεί να φθάσει.

(ΠΟΙΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ)

1999

Ο «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΑΝΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ»

ΣΑΣ ΕΥΧΕΤΑΙ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ



Θέμα ημερολογίου: παραδοσιακά σπίτια οικισμών Ανδρονιάνων & Δένδρων

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Ο Προοδευτικός Σύλλογος Ανδρονιάνων εξέδωσε και σας παρουσιάζει το νέο του ημερολόγιο για το έτος 1999. Το φετινό ημερολόγιο έχει σαν θέμα τα παραδοσιακά σπίτια των οικισμών Ανδρονιάνων και Δένδρων.

Μέσα από τις σελίδες του παρουσιάζει ένα πολύ μικρό κομμάτι των παραδοσιακών πέτρινων σπιτιών μας, θέλοντας με τον τρόπο αυτό να ευαισθητοποιήσουμε όλους τους συγχωριανούς μας για να διατηρήσουμε το παραδοσιακό στοιχείο που αρμόζει στο όμορφο και γραφικό χωριό μας. Ημερολόγια μπορείτε να προμηθευτείτε από τα μέλη του Δ.Σ.